

V Bruseli 5. júna 2025
(OR. en)

9876/25

POLMAR 40
POLGEN 61
CLIMA 194
COMAR 25
ENV 456
ENER 197
MAR 93
MARE 24
PECHE 157
PROCIV 63
RELEX 709
RECH 259
SUSTDEV 41
TRANS 223

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	5. júna 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 281 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Európsky oceánsky pakt

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 281 final.

Príloha: COM(2025) 281 final

V Bruseli 5. 6. 2025
COM(2025) 281 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Európsky oceánsky pakt

Európsky oceánsky pakt

Oceány a moria sú kľúčové pre život na Zemi, prosperitu, konkurencieschopnosť, bezpečnosť a udržateľnú budúcnosť. Oceán má zásadný význam z hľadiska energetiky, údajov a strategických zdrojov, ako aj z hľadiska regulácie zemskej klímy.

Európska únia spravuje najväčšiu spoločnú námornú oblasť na svete, ktorú tvorí 25 miliónov km² výhradných hospodárskych zón (VHZ) v rámci jej členských štátov, najvzdialenejších regiónov¹ a námorských území. Keďže EÚ má približne 70 000 km pobrežia a 40 % jej obyvateľov žije vo vzdialenosti do 50 km od mora, má o námorné záležitosti rozhodujúci záujem. Vzhľadom na polohu jej najvzdialenejších regiónov siahajú námorné hranice Únie do Karibiku, Atlantického oceánu a Indického oceánu. Jej modré hospodárstvo priamo podporuje takmer 5 miliónov pracovných miest a ročne prispieva do hospodárstva EÚ hrubou pridanou hodnotou vo výške viac než 250 miliárd EUR². Námornými trasami prechádza približne 74 % zahraničného obchodu EÚ a podmorskými komunikačnými káblami sa uskutočňuje 99 % medzikontinentálneho internetového prenosu.

Zdravie našich oceánov sa zároveň zhoršuje v dôsledku kumulatívnych vplyvov zmeny klímy, znečistenia a nadmerného využívania morských zdrojov. K týmto environmentálnym výzvam sa pridáva aj rastúce geopolitické napätie, ktoré nielenže spochybňuje spoločnú správu, ale predstavuje aj hrozbu pre našu bezpečnosť. Čoraz viac dochádza k narušaniu slobody plavby a slobody vykonávať na mori rôzne činnosti a ohrozovaniu kritických námorných infraštruktúr. Rovnako ako hybridné hrozby a kybernetické útoky ani bezpečnosť na mori nerešpektuje hranice. Ochrana európskych hraníc a infraštruktúry sa stala prioritou.

S cieľom riešiť všetky tieto výzvy a posilniť vedúce postavenie Európy v politike oceánov vychádza Európsky oceánsky pakt z existujúcich právnych predpisov a iniciatív a po prvýkrát poskytne holistický prístup vo všetkých oblastiach politiky. Zavádza sa ním jednotný referenčný rámec, ktorého cieľom je zefektívniť koordinačné procesy, zjednodušiť povinnosti podávania správ a ponúknuť stratégiu na vykonávanie existujúcich právnych predpisov a koherentnejšie dosahovanie politických cieľov vo všetkých sektoroch. Budujú sa ním základy **únie oceánov**, čo zahŕňa aj oceánsky akt vychádzajúci z existujúcej smernice o námornom priestorovom plánovaní, a využíva sa ním obrovský potenciál oceánov pre odolnosť, potravinovú nezávislosť, dodávky energie, bezpečnosť a konkurencieschopnosť Európy. Zároveň sa vďaka nemu posilní spolupráca s medzinárodnými iniciatívami.

Týmto paktom sa bude podporovať šesť priorít:

- ochrana a obnova zdravia oceánov,
- zvyšovanie udržateľnej konkurencieschopnosti modrého hospodárstva,
- podpora pobrežných, ostrovných komunít a najvzdialenejších regiónov,
- rozvoj výskumu, znalostí, zručností a inovácií v oblasti oceánov,
- posilňovanie námornej bezpečnosti a obrany ako nevyhnutného predpokladu,

¹ Francúzsko, Guyana, Guadeloupe, Martinik, Mayotte, ostrov Réunion a Svätý Martin (Francúzsko), Azory a Madeira (Portugalsko) a Kanárske ostrovy (Španielsko).

² Európska komisia (2025). *The EU Blue Economy Report 2025* (Správa o modrom hospodárstve EÚ z roku 2025).

- posilňovanie diplomacie EÚ zameranej na oceány a medzinárodnej správy oceánov založenej na pravidlách.

Cieľom paktu je holistický prístup a spolupráca naprieč členskými štátmi, regiónmi a s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane rybárov, odborníkov v oblasti modrého hospodárstva, inovátorov, investorov, vedcov a občianskej spoločnosti. Oceánsky pakt sa bude aktualizovať podľa vyvíjajúcich sa potrieb.

1. Posilnený rámec správy

Na zosúladenie opatrení na úrovni Únie, regionálnej, vnútroštátnej a miestnej úrovni v rôznych morských oblastiach je potrebný **silný rámec správy** zahŕňajúci krajiny EÚ aj krajiny mimo EÚ.

1.1. Vykonávanie cieľov súvisiacich s oceánmi

Okrem priamo relevantných právnych predpisov, ako je nariadenie o spoločnej rybárskej politike, rámcová smernica o morskej stratégii alebo smernica o námornom priestorovom plánovaní, sa v právnych predpisoch a politike EÚ stanovuje široká škála záväzných a zároveň ambiciózných cieľov v oblasti ochrany a udržateľného obhospodarovania oceánov. Posilnená správa by mala uľahčiť realizáciu týchto cieľov a zabezpečiť koherentné presadzovanie existujúcich právnych predpisov.

Obrázok: výber záväzných cieľov týkajúcich sa oceánov v právnych predpisoch EÚ

Komisia na základe konzultácií s príslušnými zainteresovanými stranami **do roku 2027 predloží návrh „oceánskeho aktu“, ktorého východiskovým bodom bude revízia smernice o námornom priestorovom plánovaní.** Zameria sa na posilnenie a modernizáciu námorného územného plánovania ako strategického nástroja, ktorý bude slúžiť prioritám oceánskeho paktu a ich realizácii, najmä prostredníctvom zvýšenej medziodvetvovej koordinácie na vnútroštátnej úrovni a lepšie organizovaného prístupu k morským oblastiam. **V akte sa bude odkazovať na príslušné ciele, aby sa dali spoločne identifikovať, a uľahčí sa ním ich koherentné a účinné vykonávanie.**

Komisia bude pracovať aj na zjednodušení a synchronizácii oznamovacích povinností členských štátov v súvislosti s oceánmi stanovených v existujúcich právnych predpisoch s cieľom zvýšiť právnu zrozumiteľnosť a súdržnosť politik a zároveň znížiť administratívne zaťaženie. Posúdia sa aj spôsoby podpory plnenia záväzkov týkajúcich sa oceánov.

Na monitorovanie a podávanie správ o pokroku pri plnení príslušných ukazovateľov a cieľov paktu Komisia vytvorí verejný „informačný panel oceánskeho paktu EÚ“, z ktorého budú čerpať pravidelné správy o stave oceánskeho paktu, pričom sa bude ťažiť z existujúcich správ a zdrojov, ako sú napríklad stredisko EÚ pre monitorovanie modrého hospodárstva, Vesmírny program Únie vrátane programu Copernicus, digitálne nástroje a zohľadní sa zásada „jedenkrát a dost“.

Rozhodujúci význam bude mať úzka spolupráca s príslušnými zainteresovanými stranami v rámci všetkých politik týkajúcich sa oceánov. Komisia podľa vzoru Európskeho výboru pre poľnohospodárstvo a potraviny zriadi **Radu pre oceány** na vysokej úrovni zloženú zo zástupcov príslušných sektorov súvisiacich s oceánmi. Dôležitou úlohou tejto rady bude podporovať Komisiu pri monitorovaní a zabezpečovaní účinného vykonávania oceánskeho paktu.

1.2. Spolupráca na regionálnej úrovni:

Rastúci počet námorných činností – v oblasti energetiky na mori, rybnárstva a akvakultúry, lodnej dopravy, rekreácie a pobrežného cestovného ruchu a v ďalších oblastiach – vytvára na obmedzený priestor oceánov tlak. Je síce pravda, že niektoré činnosti si vyžadujú vyhradené oblasti, ale kľúčom k napredovaniu je čiastočne aj koordinovanejšie plánovanie, pri ktorom sa bude hľadať rovnováha medzi individuálnym a spoločným využívaním mora v rámci jeho ekologických hraníc a ochrany, podporovať koexistencia rôznych námorných činností a uprednostňovať inklúzia, spravodlivosť a solidarita.

EÚ podporuje regionálnu spoluprácu v oblasti rybnárstva, širšieho modrého hospodárstva a ochrany životného prostredia prostredníctvom regionálnych rámcov, ako sú regionálne organizácie pre riadenie rybnárstva a regionálne morské dohovory, ktoré sú zásadné pre vykonávanie spoločnej rybnárskej politiky (SRP) a rámcovej smernice o morskej stratégii. K rozvoju udržateľného modrého hospodárstva prispeli aj štyri iniciatívy zamerané na morské oblasti. Okrem toho toto úsilie posilnili flexibilné rámce spolupráce, ako je Únia pre Stredomorie, Východné partnerstvo a regionálna spolupráca v oblasti Čierneho mora.

EÚ musí posunúť rôzne formy spolupráce na vyššiu úroveň s vyššími synergiami s cieľom optimalizovať využívanie svojho morského priestoru. Viacúčelové postupy a oblasti zahŕňajúce veternú energiu na mori, ako aj ďalšie technológie v oblasti čistej energie, postupy ochrany a obnovy, rybolov alebo udržateľnú akvakultúru predstavujú sľubné možnosti do budúcnosti.

Prostredníctvom pripravovaného návrhu „oceánskeho aktu“ budú členské štáty nabádané k tomu, aby prešli od národného prístupu k prístupu na úrovni morskej oblasti. V tejto súvislosti sa budú nabádať k spolupráci so susednými krajinami, v rámci existujúcich orgánov regionálnej spolupráce, prostredníctvom makroregionálnych stratégií EÚ, ako aj v nadväznosti na misiu EÚ „Obnoviť naše vody a oceány“, ktorá sa týka majákov na úrovni oblastí.

V nadväznosti na „oceánsky akt“ sa bude venovať osobitná pozornosť týmto oblastiam:

- **Baltské more** ako naliehavá priorita: Komisia zorganizuje v roku 2025 **podujatie na vysokej úrovni s názvom „Naše Baltské more“**, ktoré bude východiskom pre vynovený holistický prístup k riešeniu ekosystémových výziev a znečistenia z pevninských a morských zdrojov, k posilneniu bezpečnosti, environmentálneho manažérstva a riadenia rybnárstva a k podpore pobrežných komunít, a to v spolupráci so stratégiou EÚ pre región Baltského mora a existujúcimi regionálnymi orgánmi.
- Nový **strategický prístup k Čiernemu moru**, ktorým sa stanovuje výhľadovo orientovaný politický rámec určený na riešenie regionálnych výziev prostredníctvom vzájomne výhodných partnerstiev. Bol prijatý v máji 2025³ a zahŕňa opatrenia zamerané na: 1. zvýšenie bezpečnosti, stability a odolnosti; 2. podporu udržateľného rastu a prosperity, a to aj prostredníctvom podpory modrého hospodárstva, 3. podporu ochrany životného prostredia, odolnosti voči zmene klímy a pripravenosti na ňu, civilnej ochrany – s osobitným dôrazom na pobrežné oblasti.
- Nový **pakt pre Stredomorie** pripraví cestu k spoločnému priestoru mieru, prosperity a stability v stredomorskom regióne, pričom bude vychádzať zo základov programu pre Stredomorie z roku 2021. Komisia v spolupráci s Úniou pre Stredomorie podporí vypracovanie stratégie pre modré hospodárstvo vo východnom Stredomorí, ktorému v súčasnosti chýba špecializovaná štruktúra spolupráce, na základe formátu iniciatívy WestMed a v spolupráci s existujúcimi regionálnymi orgánmi.
- **Arktída**, najmä Severný ľadový oceán, ktorý má zásadný význam pre globálnu klímu a morskú biodiverzitu, bezpečnosť a prepojenosť: politika EÚ pre Arktídu slúži ako vzor v oblasti diplomacie, spolupráce zameranej na oceány a multilateralizmu a udržateľného rozvoja modrého hospodárstva. Komisia bude naďalej spolupracovať s Grónskom, Faerskými ostrovmi, Islandom a Nórskom pri dodržiavaní noriem EÚ a celosvetovej výmene najlepších postupov.

Komisia bude prioritizovať stabilný a predvídateľný prístup ku všetkým susedným vodám, čím sa zabezpečí spravodlivé a rovnocenné využívanie morských zdrojov.

1.3. Prístupenie finančnej podpory

Financovanie v oblasti oceánov

Iniciatívy v rámci oceánskeho paktu si vyžadujú investície a financovanie zo súkromných a z verejných zdrojov. Integrovaný prístup k financovaniu a politikám týkajúcim sa oceánov bude zahŕňať široký rad prvkov: ochranu morských biologických zdrojov ako jednu z piatich výlučných právomocí EÚ, obnovu morskej biodiverzity, riadenie činností rybnárstva a udržateľnej akvakultúry a inovácie v týchto oblastiach, činnosti spojené s vykonávaním SRP, poznatky o oceánoch, námornú bezpečnosť, potravinovú bezpečnosť, rozvoj a rozširovanie konkurencieschopného a udržateľného modrého hospodárstva vrátane energie z obnoviteľných zdrojov na mori a z oceánov, biotechnológií a odsolovania, ochranu podmorského kultúrneho dedičstva, ako aj podporu ostatných odvetví modrého hospodárstva a priemyselných odvetví, aby sa stali klimaticky neutrálnymi, zavádzali inteligentné riešenia a podporovali námorné územné plánovanie.

³ Spoločné oznámenie s názvom *The European Union's strategic approach to the Black Sea region* (Strategický prístup Európskej únie k čiernomorskému regiónu) [JOIN(2025) 135 final].

Členské štáty sa vyzývajú, aby časť príjmov, ktoré získavajú zo systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Európskej únii (ETS), pod ktorý v súčasnosti patria aj emisie z námornej dopravy, použili na investície do dekarbonizácie námorného sektora, a to aj prostredníctvom zlepšovania energetickej účinnosti lodí, prístavov, inovatívnych technológií a infraštruktúry.

Investovanie do modrého hospodárstva a inovácií

Európske **startupy a scaleupy**, ktoré sú hnacou silou inovácií v modrom hospodárstve, čelia významným výzvam, ako je obmedzený prístup k rizikovému kapitálu a regulačné prekážky. Odhady naznačujú, že MSP v modrom hospodárstve v EÚ čelia medzere vo financovaní dosahujúcej 60 až 70 miliárd EUR⁴. Samotné zdroje EÚ by na odstránenie investičnej medzery nestačili. Preto je kľúčové spojiť verejné a súkromné zdroje.

V rámci **Programu Komisie InvestEU**, ktorý poskytuje záruku Európskej investičnej banky, národných podporných bánk a multilaterálnych finančných inštitúcií, sa mobilizujú súkromné investície podporujúce širokú škálu investícií do modrého hospodárstva v rôznych fázach. Relevantné investície sa vykonávajú v rôznych oblastiach: od technológií alebo riešení environmentálnej udržateľnosti až po energiu z obnoviteľných zdrojov na mori, ekologizáciu prístavov a lodnej dopravy, akvakultúru, rozvoj pobrežia, cestovný ruch a obehové hospodárstvo. Patria sem aj investície do výskumu, vývoja a inovácií pre strategické oceánske a satelitné technológie, digitalizáciu, aplikácie umelej inteligencie, vyspelú výrobu a podmorskú robotiku. Programom InvestEU sa doteraz podporili investície v hodnote viac ako 15 miliárd EUR. V budúcnosti sa budú z Programu InvestEU naďalej podporovať investovateľné projekty modrého hospodárstva, pričom financovanie a poradenské služby sa budú poskytovať počas zostávajúceho programového obdobia.

Ústrednú úlohu v úsilí EÚ o podporu modrého hospodárstva zohráva **platforma BlueInvest**. Jej cieľom je zmobilizovať do roku 2028 viac než miliardu EUR vo forme verejných a súkromných investícií. Podporuje okrem iného fondy rizikového kapitálu zamerané na projekty modrého hospodárstva prostredníctvom kapitálových produktov Programu InvestEU Európskeho investičného fondu. Platforma BlueInvest zároveň urýchľuje rast podnikania európskych MSP a startupov tým, že im poskytuje budovanie kapacít, pripravenosť na investície a podporu pri získavaní finančných prostriedkov.⁵ S prepracovaným zameraním oceánskeho paktu na modré hospodárstvo sa zintenzívni financovanie a poradenská podpora v rámci platformy BlueInvest.

Nová Stratégia EÚ pre startupy a scaleupy⁶, ktorej cieľom je vytvoriť z EÚ najlepšie miesto na svete na zakladanie a rozvoj spoločností orientovaných na technológie, sa bude týkať aj modrých technológií. Bude prínosom pre modré hospodárstvo najmä prostredníctvom zjednodušenia regulácie, a to aj prostredníctvom „28. právneho režimu“⁷, podpory inovácií, získavania talentov a rozvoja zručností, ako aj integrácie so širšími iniciatívami EÚ.

⁴ [Study to support investment for the sustainable development of the blue economy \(Štúdiá na podporu investícií do udržateľného rozvoja modrého hospodárstva\)](#) – Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, 2018.

⁵ https://maritime-forum.ec.europa.eu/theme/investments/blueinvest_sk.

⁶ „Stratégia EÚ pre startupy a scaleupy. Na začatie a rozširovanie podnikania si vyberte Európu“ [COM(2025) 270 final].

⁷ 28. právnym režimom sa zabezpečí jednotný súbor pravidiel, a to potenciálne progresívnym a modulárnym spôsobom. Bude zahŕňať právny rámec EÚ pre podniky založený na riešeníach

Bude sa ďalej rozvíjať **tematická platforma inteligentnej špecializácie pre udržateľné modré hospodárstvo** ako nástroj na podporu inovačných ekosystémov v členských štátoch a regiónoch a na prilákanie investícií do inovácií s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť odvetví modrého hospodárstva.

Komisia bude naďalej **spolupracovať so skupinou Európskej investičnej banky** a ďalšími implementujúcimi partnermi s cieľom **mobilizovať súkromné investície a znížiť riziko súkromného kapitálu** vrátane:

- **zvyšovania odolnosti pobrežných komunití** a dosahovania ekologických, klimatických, hospodárskych a sociálnych prínosov prostredníctvom financovania z prostriedkov EÚ zo štrukturálnych a kohéznych fondov, ako aj programu Horizont vrátane programov projektu Misia oceán a úverov EIB,
- uvoľnenia ďalších investícií do inovácií v oblasti oceánov spustením **iniciatívy mapovania investícií**, v ktorej sa identifikujú finančné riešenia urýchľujúce zavádzanie nových technológií v modrom hospodárstve,
- **posilnenia poradenskej podpory** v rámci iniciatívy Modrí šampióni s cieľom zlepšiť investičnú pripravenosť a hľadať finančné riešenia pre inovátorov v oblasti oceánov a urýchliť zavádzanie nových technológií a výsledkov vedy.

Hlavné opatrenia – správa:

- oceánsky akt,
- informačný panel oceánskeho paktu EÚ,
- Rada pre oceány.

Financovanie

- zvyšovanie odolnosti pobrežných komunití prostredníctvom financovania z prostriedkov EÚ a úverov EIB,
- zintenzívnenie finančnej a poradenskej podpory v rámci platformy BlueInvest.

2. Integrovaný prístup k zdraviu a udržateľnosti oceánov

Stanovili sa významné ciele EÚ a prostredníctvom iniciatív EÚ sa podarilo dosiahnuť pokrok v oblasti zdravia oceánov. Morské prostredie sa však neprestáva zhoršovať a oceán a rozmanitosť života v ňom sú naďalej zraniteľné. Napríklad na koralové útesy, ktoré sú domovom štvrtiny všetkých morských druhov, čoraz viac vplýva otepľovanie vôd a zmena chemického zloženia oceánov, čo oslabuje ich odolnosť. Mnohé morské biotopy a morské kultúrne dedičstvo, od oblastí porastených morskou trávou až po mangrovové porasty, naďalej čelia tlaku vyplývajúcejmu z morských a vnútrozemských činností človeka, ktoré prispievajú

digitálnych služieb ako štandardu a podniky budú môcť vďaka nemu prekonať prekážky pri zakladaní a pôsobení na jednotnom trhu. Na tento účel sa ním zjednodušia platné pravidlá a znížia sa náklady vzniknuté v dôsledku zlyhania, pretože sa bude zaoberať konkrétnymi aspektmi v príslušných oblastiach práva vrátane insolvenčného, pracovného a daňového práva.

k zmene klímy. Na zlepšenie a udržanie zdravia oceánov je nevyhnutný záväzok, inovácie a spolupráca na všetkých úrovniach vrátane globálnej úrovne⁸.

V tomto oznámení sa navrhujú opatrenia založené na štyroch kľúčových zásadách: prístup k riešeniu znečistenia „od zdroja do mora“, zásada predbežnej opatrnosti, vedecky podložený prístup k politickým rozhodnutiam a prístup založený na ekosystémoch.

2.1. Oceán ako spojenec v boji proti zmene klímy

Oceán absorbuje 30 % antropogénnych emisií uhlíka, a je teda najväčším miestom záchytu uhlíka na našej planéte. Zohráva dôležitú úlohu pri regulácii klímy, sekvestracii uhlíka a zmierňovaní zmeny klímy. Túto jeho schopnosť ohrozujú stúpajúce teploty, strata biodiverzity, okysľovanie a odkysličovanie.

Obnova morských ekosystémov a znovunastolenie biodiverzity, naopak, môžu prispieť k spomaleniu globálneho otepľovania posilňovaním funkcie oceánov pri zachytávaní uhlíka. Otepľovanie a okysľovanie oceánov spôsobujú najmä emisie uhlíka zo spaľovania fosílnych palív. Preto je na boj proti otepľovaniu a okysľovaniu oceánov nevyhnutné plniť naše klimatické ciele a zapájať sa do diplomacie v oblasti klímy v snahe doceliť, aby ostatní veľkí znečisťovatelia znižovali svoje emisie skleníkových plynov. Okrem toho výroba energie z obnoviteľných zdrojov na mori pomáha znižovať emisie skleníkových plynov, ktoré by inak spôsobili otepľovanie oceánov a ohrozili zdravie a prosperitu oceánov, a znižuje sa ňou závislosť Európy od fosílnych palív vrátane tých, ktoré sa ťažia z morského dna, vzhľadom na riziká pre morské ekosystémy vrátane morského dna, čím sa posilňuje energetická bezpečnosť a suverenita EÚ v súlade s cieľom EÚ v oblasti klimatickej neutrality.

Komisia bude podporovať členské štáty pri plánovaní a vykonávaní opatrení na obnovu znehodnotených pobrežných a morských biotopov s cieľom dosiahnuť právne záväzný cieľ podľa nariadenia o obnove prírody, ktorým je pokryť potrebnými opatreniami aspoň 20 % morských oblastí EÚ do roku 2030 a všetky ekosystémy, ktoré potrebujú obnovu, do roku 2050.

Komisia bude podporovať pobrežné komunity pri budovaní nových obchodných modelov, ktoré sú prospešné pre prírodu aj ľudí, vrátane európskych rezerv modrého uhlíka, pričom zohľadní usmernenia UNFCCC⁹.

2.2. Ochrana a obnova morského života a základných ekosystémových služieb oceánu

Tlaky na oceán poškodzujú morské ekosystémy a biodiverzitu a vplyvajú na pobrežné komunity, rybnárstvo a iné činnosti na mori.

Chránené morské oblasti

Sieť dobre prepojených a účinne spravovaných chránených morských oblastí zohráva kľúčovú úlohu pri ochrane a obnove ekosystémov a potravinových sietí, podporuje pobrežné komunity a rybnárov tým, že pomáha pri obnove morského života. EÚ rozšírila svoju sieť chránených morských oblastí na 12,3 % svojich vôd, ale členské štáty sa vyzývajú, aby zrýchlili úsilie o dosiahnutie cieľa stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, ktorým je právna ochrana 30 % a prísna ochrana 10 % ich morí. To znamená navrhnuť plány riadenia pre každú chránenú

⁸ Porovnaj oddiel 7.

⁹ Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy

morskú oblasť na základe vedeckých poznatkov a za účasti všetkých miestnych zainteresovaných strán vrátane rybárov, ktorých cieľom je riešiť špecifické charakteristiky príslušných chránených morských oblastí v ekologicky významných oblastiach. V rámci toho by sa malo v každom jednotlivom prípade určiť, ktoré rybolovné techniky sú zlučiteľné s ochranou cieľových druhov a biotopov v príslušných chránených morských oblastiach.

Komisia bude preto pracovať na účinnom vykonávaní a presadzovaní existujúcich právnych predpisov EÚ, najmä smernice o vtákoch, smernice o biotopoch, rámcovej smernice o morskej stratégii a nariadenia o obnove prírody, vrátane využívania nových technológií, ktoré sú zamerané na uľahčovanie dohľadu a monitorovania.

Udržateľné riadenie morských činností

Okrem chránených morských oblastí je pre dosiahnutie čistých, zdravých a produktívnych morí a v konečnom dôsledku pre dosiahnutie „dobrého environmentálneho stavu“¹⁰ všetkých morských vôd EÚ rozhodujúci ekosystémový prístup k riadeniu činností na mori, ako aj činností na pevnine, ktoré ovplyvňujú more, ako sa uvádza v rámcovej smernici o morskej stratégii.

Napriek dosiahnutému pokroku sa v nedávnom hodnotení rámcovej smernice o morskej stratégii¹¹ zdôraznilo, že na úplné dosiahnutie dobrého environmentálneho stavu vo všetkých 11 deskriptoroch rámcovej smernice o morskej stratégii sú potrebné ďalšie kroky vrátane zvýšenia finančných investícií na realizáciu potrebných opatrení. **Komisia zreviduje rámcovú smernicu o morskej stratégii s cieľom urýchliť pokrok pri dosahovaní environmentálnych cieľov, zjednodušiť vykonávanie a znížiť administratívne zaťaženie spojené s podávaním správ a správou údajov.**

Boj proti znečisteniu morí a sladkých vôd

Morské a pobrežné ekosystémy sú výrazne ohrozené znečistením vrátane živín z činností vykonávaných na pevnine a v mori: poľnohospodárske odtoky, chemické kontaminanty, plasty a mikroplasty. Preto je potrebné, aby sa opatrenia týkali celého vodného cyklu na pevnine a v mori. Komisia s cieľom riešiť zdroje znečistenia vôd z pozemných zdrojov posilní prístup „od zdroja do mora“ prostredníctvom **stratégie pre odolnosť v oblasti vody** a podporí pobrežné komunity v boji proti znečisteniu vôd z pozemných zdrojov, pričom uzná ich úlohu strážcov medzi znečistením pôdy a degradáciou morských ekosystémov.

Akčný plán nulového znečistenia vychádza z požiadaviek na zníženie znečistenia, aby sa dosiahol dobrý environmentálny stav morí EÚ, a stanovujú sa v ňom ambiciózne ciele, ako napríklad zníženie plastového odpadu v oceánoch o 50 % a straty živín o 50 % do roku 2030, ktoré sú výrazne podporované z finančných prostriedkov programu Horizont Európa vrátane misie „Obnoviť naše vody a oceány“. Komisia pripomína, že členské štáty môžu v rámci národných programov fondu ENRAF podporovať aktívne alebo pasívne systémy zberu morského odpadu.

¹⁰ [Rámcová smernica o morskej stratégii](#), článok 3 ods. 5 a ďalej špecifikované v [rozhodnutí Komisie \(EÚ\) 2017/848, ktorým sa stanovujú kritériá a metodické normy určovania dobrého environmentálneho stavu morských vôd](#).

¹¹ [Správa o posúdení programov opatrení členských štátov aktualizovaných podľa článku 17 rámcovej smernice o morskej stratégii \(2008/56/ES\)](#).

Účinné hospodárenie so živinami a výrazné zníženie znečistenia vrátane mikroplastov, PFAS a iných chemikálií sú nevyhnutné na posilnenie zdravia oceánov. Komisia bude takisto pokračovať vo financovaní výskumu a inovácií v oblasti hospodárenia so živinami a mikroplastov. Okrem toho sa bude v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) naďalej stimulovať udržateľné poľnohospodárstvo, a to aj s cieľom znížiť nadbytok živín.

Pokiaľ ide o znečistenie morí, námorná doprava zostáva jedným z hlavných zdrojov, ktorý prispieva k emisiám, vypúšťaniu, odpadu a podmorskému hluku. Transformačná zmena v námornej doprave smerom ku klimatickej neutrálnosti a nulovému znečisťovaniu môže obmedziť vplyv na morský život a pomôcť udržať a zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ¹². Hoci sa vďaka existujúcim zákonom znížilo znečisťovanie mora z lodí, sú potrebné ďalšie opatrenia na obmedzenie vypúšťania látok do ovzdušia a vody a na zabránenie úniku plastového granulátu¹³.

Komisia preto:

- rozšíri sieť CleanSeaNet¹⁴, aby mohla členské štáty upozorňovať na viac druhov znečisťujúcich látok z lodí, napr. na splaškové odpadové vody, odpadky, stratené kontajnery. Členské štáty by mali ďalej rozvíjať procesy overovania a dostupnosť údajov. V nadväznosti na prácu, ktorú EÚ začala na základe rámcovej smernice o morskej stratégii v oblasti podmorského hluku, podporiť koalíciu vysokých ambícií pre nehučnú oceán, ktorá presadzuje ambiciózne a praktické riešenia na obnovu tichšieho oceánu,
- bude spolupracovať s partnermi s cieľom zabezpečiť úplné vykonanie rozhodnutí IMO na zníženie znečistenia z námornej dopravy.

Hlavné opatrenia¹⁵:

- Revízia rámcovej smernice o morskej stratégii
- Európske rezervy modrého uhlíka a nové obchodné modely pre pobrežné komunity
- Podpora členských štátov pri určovaní a riadení chránených morských oblastí

3. Posilnenie udržateľného modrého hospodárstva smerom k väčšej konkurencieschopnosti

Modré hospodárstvo EÚ je zdrojom hospodárskeho a transformačného potenciálu. Je neoddeliteľnou súčasťou širšej priemyselnej a bezpečnostnej stratégie Európy a zahŕňa široké spektrum i) tradičných odvetví rybolovu, akvakultúry, lodnej dopravy a prímorského cestovného ruchu; ii) nových a vznikajúcich odvetví v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, modrej biotechnológie, podmorskej robotiky a pozorovania oceánov a iii) globálnych

¹² Spoločná správa EEA a EMSA 15/2024: [European Maritime Transport Environmental Report 2025](#) (Správa o životnom prostredí v európskej námornej doprave z roku 2025).

¹³ Spoluzákonodarcovia sa 8. apríla 2025 predbežne dohodli na navrhovanom návrhu nariadenia o predchádzaní úniku plastového granulátu s cieľom znížiť znečistenie mikroplastmi [COM(2023) 645].

¹⁴ [Satelitné služby – služba CleanSeaNet – EMSA – Európska námorná bezpečnostná agentúra.](#)

¹⁵ K tejto prioritě prispievajú aj kľúčové opatrenia týkajúce sa zdravia oceánov v rámci oddielu 7.

šampiónov v oblasti oceánskych technológií, ktorých hnacou silou je výskum a inovácie v oblasti umelej inteligencie, čistých technológií a špičkových technológií. Regeneratívne modré hospodárstvo, ktoré obnovuje oceán a zároveň podporuje rozvoj, sociálne začlenenie a spravodlivosť, zahŕňa revitalizáciu morských zdrojov a prírodných systémov oceánu.

V súlade s Kompasom konkurencieschopnosti a Dohodou o čistom priemysle musí EÚ zvýšiť svoju konkurencieschopnosť a urýchliť strategické premeny v tradičných a nových odvetviach modrého hospodárstva, pričom sa musí zamerať najmä na dekarbonizáciu a zvyšovanie inovácií. Znamená to podporu našich odvetví rybolovu a akvakultúry vrátane lepšieho zhodnocovania odpadu z vodnej biomasy, urýchlené zavádzanie čistých modrých technológií, podporu obchodných modelov, ktorými sa zachovávajú alebo obnovujú oceánske ekosystémy a biodiverzita, a to prostredníctvom riešení blízkych prírode a uhlíkovo negatívnych výrobkov, a vytváranie vhodných podmienok pre čistý rast. Dosiahnutie tohto cieľa si vyžaduje inteligentnú kombináciu verejného financovania, súkromných investícií, splnomocňujúcich nariadení, rozvoja zručností, výmeny poznatkov, výskumu a inovácií a účinného námorného priestorového plánovania.

3.1. Podpora odvetví rybolovu a akvakultúry pre udržateľné potraviny z vodných živočíchov, potravinovú bezpečnosť a suverenitu

Rybolov a akvakultúra majú zásadný význam pre zásobovanie potravinami a potravinovú bezpečnosť. Napriek tomu sa v súčasnosti 70 % potravín z vodných živočíchov spotrebovaných v EÚ dováža¹⁶. Doplnenie Vízie pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo, komplexné **hodnotenie a prípadná revízia SRP, ktorá zahŕňa aj spoločnú organizáciu trhov (SOP), a vízia pre rybolov a akvakultúru do roku 2040** bude predstavovať významný míľnik. Zabezpečí sa ním, aby rybolov a akvakultúra vrátane spracovateľského odvetvia zlepšili svoju konkurencieschopnosť a odolnosť a zaistili stabilné zásobovanie trhu EÚ, pričom sa zachová ekosystémový prístup k riadeniu rybníctva. Bude zahŕňať spoluprácu s členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby rybolovné činnosti boli nadčasové a udržateľnejšie prostredníctvom zlepšenia selektívnosti výstroja vrátane inovácie a zníženia negatívnych vplyvov na morský ekosystém, minimalizácie a, ak je to možné, odstránenia náhodných úlovkov citlivých morských druhov. Podpora zásad udržateľnosti EÚ na celosvetovej úrovni je dôležitá na posilnenie udržateľnosti dovozu a zabezpečenie rovnakých podmienok, ako sa podrobnejšie uvádza v kapitole 7.

Komisia navrhne:

- opatrenia zamerané na dekarbonizáciu a modernizáciu rybárskej flotily podporované partnerstvom pre energetickú transformáciu v odvetví rybolovu a akvakultúry¹⁷,
- podporu drobného rybolovu ako prioritu. Medzi príslušné opatrenia patrí vydanie príručky s najlepšimi postupmi, ktoré by členské štáty mohli použiť pri pridelovaní rybolovných možností s cieľom zvýšiť transparentnosť a podporiť udržateľný rybolov, a osobitný dialóg o vykonávaní. Komisia takisto zväží zriadenie osobitnej poradnej rady,
- vytvorenie iniciatívy EÚ v oblasti udržateľnej akvakultúry, do ktorej by sa zapojili orgány členských štátov, zástupcovia odvetvia, iné záujmové skupiny, výskumné

¹⁶ Európska komisia (2024): [The EU Fish Market Report 2024 \(Správa o trhu s rybami v EÚ z roku 2024\)](#).
¹⁷ [Partnerstvo vytvorené na základe oznámenia Komisie o energetickej transformácii odvetvia rybolovu a akvakultúry EÚ](#).

a inovačné inštitúcie, akcelerátory podnikania a finančné inštitúcie. Posilní sa ňou spolupráca prostredníctvom stanovenia cieľov a vymedzenia činností vrátane rozvoja projektov zameraných na rôzne využívanie námorného priestoru,

- zvýšenie európskej produkcie rias, a to aj prostredníctvom novej stratégie biohospodárstva, ktorá sa má prijať do konca roka 2025, spustením iniciatívy pre inovácie v oblasti modrého biohospodárstva do roku 2027 a stanovením dobrovoľných cieľov pre rast produkcie rias v EÚ,
- osobitnú politickú iniciatívu, ktorá sa bude zaoberať problematikou **nepôvodných druhov** ohrozujúcich rybolov a akvakultúru vrátane možností využitia týchto druhov v prípadoch, keď sú tieto druhy už príliš rozšírené,
- usmerňujúci dokument o riadení predátorov v rámci vykonávania strategických usmernení pre akvakultúru,
- hodnotenie nariadenia o spoločnej organizácii trhov s cieľom posúdiť účinnosť súčasných pravidiel označovania vrátane rozsahu výrobkov, na ktoré sa vzťahujú, ich pôvodu a kanálov, prostredníctvom ktorých sa predávajú, ako sú supermarkety, predajne rýb a reštaurácie,
- v roku 2027 celoúnijnú kampaň o výhodách a pridanej hodnote udržateľných „potravín z vodných živočíchov“ vyrábaných v EÚ,
- opatrenia na zabezpečenie udržateľnosti riadenia rybárstva a rovnakých podmienok pre európskych rybárov na celom svete (pozri oddiel 7),
- hodnotenie a prípadnú revíziu nariadenia o SRP,
- podporu sociálneho rozmeru odvetví rybolovu a akvakultúry (pozri oddiel 3).

3.2 Posilnenie námornej priemyselnej základne EÚ a prístavov ako kritických uzlov

Európska **námorná výrobná základňa** má zásadný význam pre strategickú autonómiu, prosperitu a bezpečnosť EÚ. Európske lodenice, dodávatelia a poskytovatelia technológií majú odborné znalosti na stavbu vysokohodnotných plavidiel a vývoj technológií pre obnoviteľné zdroje energie na mori. **S cieľom udržať si túto konkurenčnú výhodu a viesť celosvetový prechod na čisté technológie Komisia vypracuje stratégiu pre námorný priemysel.**

Prístavy EÚ sú strategickým aktívom pre konkurencieschopnosť a bezpečnosť, pretože slúžia ako vstupné brány pre globálny obchod, vnútorný trh, najmä ako centrá pre európsky námorný priestor¹⁸, a vojenskú a civilnú mobilitu. Mnohé z nich sa menia na centrá pre dekarbonizáciu, obehovosť a inovácie v hodnotových reťazcoch a podporujú priemyselné klastre. **Na posilnenie tejto funkcie Komisia prijme novú stratégiu EÚ pre prístavy.**

Na urýchlenie dekarbonizácie odvetvia **námornej dopravy** v EÚ s cieľom splniť naše klimatické ciele je potrebné spoľahlivé vykonávanie nedávneho rozšírenia ETS na námornú dopravu, ktorý je našim mechanizmom oceňovania skleníkových plynov. Takisto si to vyžaduje vykonávanie iniciatívy FuelEU Maritime, ktorá je kľúčovým opatrením na zníženie intenzity skleníkových plynov palív, stimuláciu investícií, rozvoj infraštruktúry pre alternatívne palivá v prístavoch a spustenie koordinačného úsilia v celom dodávateľskom reťazci s cieľom dosiahnuť úspory z rozsahu. V Medzinárodnej námornej organizácii (IMO) EÚ presadzuje ambiciózne globálne opatrenia na zabezpečenie rovnakých podmienok na celosvetovej úrovni. Nedávno schválený rámec organizácie IMO pre emisnú neutralnosť je dôležitým krokom

¹⁸ [Nariadenie \(EÚ\) 2024/1679 o sieti TEN-T.](#)

k dekarbonizácii celého priemyselného odvetvia. Podpora digitalizácie námorných operácií, investície do ekologických technológií a podpora rozvoja zelených zručností budú zohrávať rovnako dôležitú úlohu pri zabezpečovaní dlhodobej udržateľnosti a prispôsobivosti námorného priemyslu.

Významné investície do výroby alternatívnych palív, energetickej infraštruktúry, elektriny z pobrežnej elektrickej siete a zavádzania a integrácie nových čistých technológií na palube sú kľúčové pre zvýšenie odolnosti, dekarbonizácie, inovácií a konkurencieschopnosti v tomto odvetví.

3.3. Posilnenie ďalších odvetví modrého hospodárstva

Technológie veternej energie na mori a energie z oceánov sú kľúčovým prínosom pri dosahovaní klimatických cieľov, zvyšovaní energetickej bezpečnosti a poskytovaní cenovo dostupnej energie, ktorá je základom konkurencieschopnosti priemyslu vo všetkých priemyselných odvetviach a členských štátoch. Zrýchlenie zavádzania si vyžaduje významné investície do sieťovej infraštruktúry vrátane technológií cezhraničného prenosu na mori a energetických technológií, ako aj zlepšenie regionálnej spolupráce a riešenia priestorových obmedzení a koexistencie s inými činnosťami, ako je rybolov a akvakultúra.

Aby EÚ mohla aj naďalej využívať svoje celosvetové prvenstvo v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na mori, a s ambíciou potvrdiť svoje vedúce postavenie v oblasti technológií využívajúcich energiu z oceánov by si mala zachovať konkurencieschopné dodávateľské reťazce, prístup k surovinám a kvalifikovanej pracovnej sile. Kľúčom k dosiahnutiu tohto cieľa budú záväzky členských štátov a regionálna spolupráca¹⁹.

Oceán môže byť dôležitým zdrojom genetických zdrojov pre biohospodárstvo a surovín. Morské soľanky môžu byť zdrojom horčíka, lítia, bóru a vanádu a mohli by prispieť k bezpečnosti dodávok týchto a ďalších kovov prostredníctvom nákladovo efektívnych technológií na ich získavanie. Vzhľadom na rastúcu potrebu efektívnych odsolovacích zariadení na uspokojenie potrieb ľudskej spotreby sladkej vody a výroby čistého vodíka sa bude prostredníctvom špecializovaných činností v rámci programu Horizont Európa skúmať uskutočniteľnosť získavania kovov z morských soľanek.

Prímorský a námorný cestovný ruch je najväčším odvetvím modrého hospodárstva a hlavným zdrojom príjmov pre mnohé pobrežné oblasti, ktorý diverzifikuje živobytie najmä vo vidieckych pobrežných a ostrovných komunitách. Na základe pokroku dosiahnutého v rámci cesty prechodu pre cestovný ruch a Európskeho programu pre cestovný ruch do roku 2030 a na základe konzultácií so zainteresovanými stranami, ktoré sa začali v máji 2025, Komisia na jar 2026 predloží stratégiu EÚ pre udržateľný cestovný ruch. Touto novou stratégiou sa budú podporovať postupy, ktoré sú prospešné pre pobrežné a ostrovné komunity, ako aj pre najvzdialenejšie regióny.

3.4. Posilnenie sociálneho rozmeru modrého hospodárstva

Generačná obnova, účasť žien, zvyšovanie úrovne zručností a vhodné pracovné podmienky sú základnými zložkami prosperujúceho a atraktívneho modrého hospodárstva.

¹⁹ Plán prepojenia baltského trhu s energiou (BEMIP), energetická konektivita v strednej a juhovýchodnej Európe (CESEC), Energetická spolupráca v Severnom mori (NSEC), Prepojenia pre juhozápadnú Európu.

Novou modrou stratégiou generačnej obnovy plánovanou na rok 2027 sa bude podporovať kvalifikovaná pracovná sila novej generácie v oblasti morského výskumu, oceánskych technológií a udržateľného rybárstva. Bude sa ňou podporovať vzdelávanie, poznatky o oceánoch a medzigeneračný prenos poznatkov. Ako sa uvádza v oznámení o únii zručností, Komisia zintenzívni svoje úsilie o podporu vzdelávania v odboroch STEM²⁰, čím by sa mali podporiť aj pokročilejšie poznatky v oblasti morských vied, ako je environmentálne inžinierstvo, morská biológia a chémia. Podpora odborov STEM a aliancie európskych univerzít a škôl by mali byť viac zamerané na modré hospodárstvo a jeho potenciál.

S cieľom podporiť digitálne a podnikateľské zručnosti sa modrá stratégia generačnej obnovy zosúladí s novým **znalostným a inovačným spoločenstvom (ZIS) v oblasti vodných, morských a námorných sektorov a ekosystémov**, ktoré poskytuje štruktúrovaný celoúnijný rámec na prepojenie ekosystémov modrého hospodárstva s **úniou zručností**, čím sa podporia medzisektorové partnerstvá v modrom hospodárstve, ako aj s **hlavnou stratégiou pre medzigeneračnú spravodlivosť**.

V oblasti rybolovu sa Komisia zameria na generačnú výmenu a zatriktívnenie tohto povolania, a to aj prostredníctvom modernizácie flotily, digitalizácie a zlepšenia bezpečnosti na palube. Ich súčasťou bude aj podpora zvyšovania úrovne zručností a preškoľovania rybárov.

Hlavné opatrenia:

- Hodnotenie a prípadná revízia SRP
- Vízia pre rybolov a akvakultúru do roku 2040
- Stratégia pre námorný priemysel a stratégia EÚ v oblasti prístavov
- Modrá stratégia generačnej obnovy

4. Ochrana a posilnenie pobrežných komunít a ostrovov

Zdravý oceán poskytuje pobrežným obyvateľom živobytie, ochranu a pocit identity. Pobrežné komunity sú ľudskou hnacou silou udržateľného a konkurencieschopného modrého hospodárstva na ceste k regeneračným postupom a zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní zdravých a udržateľných potravín a čistej a cenovo dostupnej energie z morských obnoviteľných zdrojov pre Európanov a pri prepájaní Európy so zvyškom sveta. Mala by sa lepšie uznať ich úloha správcov ako kľúčových zainteresovaných strán a aktérov pri správe morí.

Pobrežné oblasti sú rôznorodé a majú jedinečné geografické a prírodné danosti, ktoré ponúkajú významné hospodárske príležitosti a jedinečné výzvy. Na využívanie plného potenciálu pobrežných regiónov EÚ je potrebné posilniť vedúce pobrežné komunity a odstrániť nedostatky v tých, ktoré sa snažia využiť príležitosti.

Pobrežia sú takisto najviac ohrozené zmenou klímy, pretože čelia stúpajúcej hladine mora, extrémnym výkyvom počasia, pobrežnej erózii, záplavám, prenikaniu soli a znižovaniu biodiverzity vrátane populácií rýb. Očakáva sa, že pobrežné komunity a najvzdialenejšie

²⁰ Veda, technológia, inžinierstvo a matematika.

regióny zintenzívnia adaptáciu a pripravenosť na krízy. Komisia zintenzívni podporu pobrežných komunít pri realizácii adaptačných stratégií a plánovania, najmä prostredníctvom pripravovaného plánu EÚ na prispôsobenie sa zmene klímy.

S cieľom zvýšiť podporu pobrežných komunít a v súlade so Stratégiou únie pripravenosti navrhne Komisia v roku 2026 novú **stratégiu EÚ pre rozvoj a odolnosť pobrežných komunít**. V tejto stratégii sa zachytia príležitosti a stanoví sa rámec na podporu miestneho hospodárskeho rozvoja a zvýšenie odolnosti pobrežných komunít. Stratégia bude podporovať kapacity včasného varovania a plány na prispôsobenie sa zmene klímy podporované pokročilými pozorovacími a predpovednými službami.

Jej cieľom bude využiť obrovský potenciál pobrežných komunít pri vývoji a zavádzaní nových udržateľných obchodných modelov, ktoré prispievajú k udržateľnému rozvoju a konkurencieschopnosti EÚ ako celku. Podporia sa ňou možnosti diverzifikácie príjmov a bude sa stimulovať začlenenie regeneračných a obnovovacích činností, vedeckých a technologických inovácií pri sledovaní rozvoja predpovedí a služieb, pričom bude vychádzať z úspechov projektov miestneho rozvoja vedeného komunitou²¹, prístupu Nového európskeho Bauhausu (NEB)²², ako aj miest realizácie projektu Misia oceán.

Vzhľadom na špecifické výzvy, ktorým ostrovy a najvzdialenejšie regióny čelia a ktoré si vyžadujú prispôbolené politiky a lepšie synergie, sa Komisia rozhodla začať **konzultácie o novej stratégii pre ostrovy a aktualizovanej stratégii pre najvzdialenejšie regióny**.

Na prelomenie izolovanosti najvzdialenejších regiónov a uspokojenie ich potrieb je potrebné venovať im osobitnú pozornosť a prijať opatrenia prispôbolené ich charakteristikám: posilnenie ich odolnosti a prepojenosti, rozvoj ich hospodárskej, energetickej a potravinovej nezávislosti, ako aj ochrana ich prírodného dedičstva. Najmä odvetvie drobného rybolovu čelí ďalším výzvam vo svojej činnosti z dôvodu odľahlosti týchto regiónov a vystavenia extrémnym výkyvom počasia. S cieľom riešiť tieto problémy Komisia v lete 2025 navrhne revíziu usmernení pre rovnováhu flotily týkajúcich sa rybárskych plavidiel s dĺžkou menšou ako 12 metrov v najvzdialenejších regiónoch na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov.

Nové hlavné opatrenia²³:

- stratégia EÚ pre rozvoj a odolnosť pobrežných komunít,
- konzultácie o novej stratégii pre ostrovy EÚ,
- aktualizovaná stratégia pre najvzdialenejšie regióny,
- preskúmanie usmernení pre rovnováhu flotily týkajúcich sa rybárskych plavidiel s dĺžkou menšou ako 12 metrov v najvzdialenejších regiónoch.

²¹ [Inforegio – miestny rozvoj vedený komunitou](#).

²² Transdisciplinárny a participatívny prístup Nového európskeho Bauhausu (NEB), inovatívne projekty, ako je [realizácia projektu konzorcia Bauhaus of the Seas Sails](#), poskytujú návody na činnosti vychádzajúce z daného miesta, v rámci ktorých sa komunity zapájajú do identifikácie a riešenia problémov pobrežných území. V nasledujúcich rokoch sa [nástrojom NEB](#) budú podporovať ďalšie projekty, a to aj v pobrežných komunitách.

²³ K tejto prioritě prispievajú aj opatrenia v rámci oddielu 3.

5. Zásadná úloha výskumu oceánov, vedomostí a poznatkov o oceánoch a zručností pre modré inovácie

5.1. Európa ako svetový líder vo vede o oceánoch: spustenie iniciatívy na pozorovanie oceánov

Pozorovanie oceánov je základom všetkých poznatkov o moriach. Vďaka nemu získavame dôležité údaje pre predpovedanie počasia, stratégie zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, monitorovanie extrémnych udalostí, civilnú bezpečnosť – stav mora, povodne –, námornú dopravu, energiu z obnoviteľných zdrojov na mori, rybolov a akvakultúru a čoraz viac aj pre obranu a bezpečnosť. Oceán však zostáva z veľkej časti nepreskúmaný, kritické údaje chýbajú alebo sú nedostupné a súčasné pozorovacie siete sú pod rastúcim tlakom.

V súčasnosti sa EÚ pri pozorovaní oceánov výrazne opiera o spoluprácu s medzinárodnými partnermi. V dôsledku geopolitických zmien sa však niektorí medzinárodní partneri prestali o vedu o oceánoch zaujímať, čo spôsobilo stratu kľúčových údajov a narušenie programov pozorovania, ako aj nepredvídateľnosť dostupnosti kritických údajov z minulosti a v budúcnosti. Niektoré súbory údajov už nebudú k dispozícii, iné sa nebudú udržiavať alebo dopĺňať. Existuje značné riziko zníženia globálneho pokrytia pozorovacími infraštruktúrami, čo má za následok menej spoľahlivé a presné informácie pre tvorcov politik, občanov a investorov.

V rizikovom geopolitickom svete sa Európa musí stať nezávislou a autonómnou, pokiaľ ide o všetky kritické oceánske infraštruktúry, dátové a informačné služby, a zároveň musí zachovať a posilniť medzinárodnú vedeckú spoluprácu, kedykoľvek je to možné.

V oceánskom pakte sa navrhuje zintenzívniť európske úsilie spustením ambiciózneho **iniciatívy na pozorovanie oceánov** vrátane pobrežných a hlbokých morí, ktorá by pokrývala celý hodnotový reťazec poznatkov a prevzala medzinárodnú vedúcu úlohu s cieľom poskytovať dôležité informácie všetkým aktérom a odvetviam zaoberajúcim sa oceánmi.

Iniciatíva EÚ na pozorovanie oceánov, ktorá zahŕňa pozorovacie kampane, spracovanie údajov, infraštruktúry a poskytovanie kľúčových služieb, bude ďalšou kapitolou v objavovaní vnútorného priestoru našej planéty a vďaka nej sa prepoja, rozšíria, budú sa riadiť a zabezpečia sa kapacity na pozorovanie oceánov.

Touto iniciatívou sa takisto bude stimulovať medzinárodná vedecká spolupráca s podobne zmýšľajúcimi partnermi, najmä s cieľom dokončiť globálny systém pozorovania oceánov, ktorý bude vhodný na daný účel²⁴:

- **zabezpečenie historických údajov** z pozorovania oceánov, ktoré sú v súčasnosti ohrozené, v databázach EÚ prostredníctvom opatrenia Horizont Európa v roku 2025,
- vypracovanie **plánu mapujúceho chýbajúce poznatky** do júna 2026,
- vývoj integrovaného, technologicky vyspelého, nákladovo efektívneho, spoľahlivého a bezpečného **pozorovacieho systému**,

²⁴ Podporí sa ňou aj navrhovaná Medzinárodná platforma pre udržateľnosť oceánov (IPOS), pozri oddiel 7.

- vytvorenie **koherentného a štandardizovaného prístupu k plánovaniu a uskutočňovaniu kampaní na pozorovanie oceánov** do roku 2027.

Iniciatíva vychádza zo súčasného príspevku EÚ k operačným poznatkom o oceánoch. V rámci nej bude Komisia ďalej rozvíjať a integrovať dve vlajkové dátové služby EÚ, EMODnet a službu monitorovania morského prostredia programu Copernicus²⁵.

Bude slúžiť ako zdroj informácií pre **európske digitálne dvojča oceánu**, ambiciózne a centralizované virtuálne zobrazenie oceánu v takmer reálnom čase, ktoré bude prístupné všetkým občanom, vedcom a inovátorom a ktoré poskytne možné a budúce scenáre, zlomové body a hnacie sily zmien podporujúce tvorbu politík založených na faktoch podnikmi. Európske digitálne dvojča oceánu, ktoré oznámila predsedníčka Komisie na samite „One Ocean“ v roku 2022 a ktoré bude interoperabilné so systémom digitálneho dvojčťa Zeme vytvoreným v rámci iniciatívy Destinácia Zem, by malo byť funkčné ako program EÚ do roku 2030.

Iniciatíva na pozorovanie oceánov pomôže európskym partnerom „vybrať si Európu“ ako spoľahlivého, technologicky vyspelého, bezpečného a otvoreného spojenca využívajúceho vedecké poznatky. Prispeje takisto k zlepšeniu poznatkov o oceánoch a k zvýšeniu povedomia verejnosti o otázkach súvisiacich s oceánmi.

5.2. Oceánsky výskum a inovácie pre globálne prvenstvo

Stratégia pre výskum a inovácie v oblasti oceánov bude vychádzať z rámcového programu pre výskum a inovácie a okrem iného aj z európskej misie „Obnoviť naše oceány a vody do roku 2030“. Zabezpečí sa ňou prístup od zdroja do mora²⁶ a sa zameria sa na zlepšenie súčasného riadenia prekonaním roztrieštenosti iniciatív EÚ v oblasti výskumu a inovácií vrátane ich výskumných infraštruktúr. Tým sa vyplní medzera medzi výskumom a inováciami prostredníctvom financovania vývoja a zavádzania nových poznatkov a riešení.

Komisia uľahčí vytvorenie **európskej siete testovacích miest pre oceánske technológie** s cieľom urýchliť inovácie a zavádzanie kľúčových oceánskych technológií.

Prostredníctvom transdisciplinárnych prístupov, ktoré zahŕňajú participatívny výskum a zapojenie občanov, možno navrhnúť riešenia na ochranu oceánov a vôd, ktorými sa v konečnom dôsledku podporí blahobyt pobrežných komunít.

Zavedené európske mechanizmy spolupráce, ako napríklad JPI Oceans a partnerstvo pre udržateľné modré hospodárstvo, mobilizujú vnútroštátne investície a budú zohrávať dôležitú úlohu pri identifikácii výziev v oblasti výskumu a inovácií týkajúcich sa oceánov a pri reakcii na ne.

5.3. Posilnenie poznatkov o oceánoch a zapojenie občanov

Poznatky o oceánoch a zapojenie občanov pomáhajú pochopiť vplyv oceánov na nás a náš vplyv na oceány a umožňujú občanom prijímať informované rozhodnutia. Členské štáty sa vyzývajú, aby podporovali medzigeneračný dialóg založený na participatívnych a/alebo

²⁵ Služba EMODnet zhromažďuje údaje z pozorovania oceánov *in situ*, zatiaľ čo služba monitorovania morského prostredia programu Copernicus je poprednou svetovou digitálnou informačnou službou, ktorá zahŕňa satelitné údaje, najmodernejšie monitorovanie a prognózovanie.

²⁶ Zabezpečenie primeraného prepojenia a súladu so stratégiou výskumu a inovácií v oblasti odolnosti vodných zdrojov.

deliberatívnych postupoch. Pojem poznatky o oceánoch bude prepojený so širšou koncepciou podpory poznatkov o vode a pochopenia prepojenia medzi riadením vodných zdrojov a morom. Len spoločnou prácou a oceňovaním rozmanitosti všetkých zainteresovaných strán môžeme naplno využiť potenciál nášho oceánu a vytvoriť udržateľnejšiu budúcnosť pre všetkých.

Komisia **posilní Európsku koalíciu pre poznatky o oceánoch** (EU4Ocean), do ktorej sú zapojené tisíce organizácií, podnikov, mládeže a školákov. Prostredníctvom vzdelávania, osvetovej činnosti a zavedených nástrojov, ako je napríklad Európsky atlas morí, bude koalícia EU4Ocean pokračovať v práci na zvyšovaní vedomostí o význame oceánov, a to aj spoluprácou s konzorciom Bauhaus of the Seas Sails²⁷.

V nadväznosti na fórum Youth4Ocean Komisia zriadi **sieť mladých ambasádorov EÚ pre oceán a medzigeneračných ambasádorov** s cieľom zapojiť mladých odborníkov a obhajcov udržateľnosti oceánov v celej EÚ a na celom svete. Kariérny rast začínajúcich odborníkov v oblasti oceánov bude podporovaný prostredníctvom nového **modrého medzigeneračného programu** Transatlantickej aliancie pre oceánsky výskum a inováciu. Komisia bude **každoročne** organizovať **politický dialóg s mládežou**, čím zabezpečí, aby sa hlasy mladých ľudí účinne zohľadňovali pri tvorbe politík.

V **novom programe stáží** v rámci koalície EU4Ocean získajú mladí ľudia praktické skúsenosti na pracovných miestach, ktoré prispievajú ku konkurencieschopnému a udržateľnému modrému hospodárstvu. Mladí ľudia tak získajú nielen zručnosti potrebné pre budúce povolanie, ale posilní sa aj prepojenie medzi poznatkami o oceánoch a súkromným sektorom. Osobitný dôraz sa bude klásť na posilnenie postavenia žien, ako aj iných nedostatočne zastúpených skupín, aby sa aktívne a zmysluplne podieľali na činnostiach týkajúcich sa oceánov.

Hlavné opatrenia:

- iniciatíva EÚ na pozorovanie oceánov a sprevádzkovanie európskeho digitálneho dvojčata oceánu do roku 2030 ako príspevok k Dekáde pre vedu o oceánoch,
- európska stratégia pre výskum a inovácie týkajúce sa oceánov,
- zriadenie siete mladých ambasádorov EÚ pre oceán a medzigeneračných ambasádorov.

6. Námorná bezpečnosť a obrana ako základná podmienka

Rastúca zložitnosť hrozieb vrátane útokov na podmorskú infraštruktúru, kybernetických hrozieb, rizík, ktoré predstavujú neštandardné plavidlá a tieňová flotila, a strategického súperenia o námorné priestory, si vyžaduje koordinovanú a nadčasovú reakciu, ktorá bude založená na technológiách a bude zahŕňať vonkajší a vnútorný rozmer, ako aj vojenský a civilný rozmer. Práve Baltské more je miestom, kde tieňová flotila predstavuje akútne riziko

²⁷

<https://bauhaus-seas.eu/>.

pre životné prostredie v podobe úniku ropy, ohrozenia námornej bezpečnosti a ochrany, medzinárodného obchodu a porušovania morského práva.

Stratégia námornej bezpečnosti Európskej únie a jej akčný plán poskytujú EÚ rámec na zabezpečenie jej záujmov na mori, ochranu jej občanov a územia a podporu jej hodnôt a hospodárstva. Posilňujú medzinárodný poriadok založený na pravidlách a zabezpečujú úplné dodržiavanie medzinárodných nástrojov, najmä Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve.

V súlade s týmito prioritami a so spoločným oznámením o bezpečnosti káblov, oznámením o ProtectEU: Európskej stratégii vnútornej bezpečnosti²⁸ a spoločnou bielou knihou o európskej obrannej pripravenosti 2030 by sa EÚ a jej členské štáty mali zamerať na posilnenie spolupráce námornej a pobrežnej stráže, a to aj prostredníctvom viacúčelových námorných operácií, ktorými sa zvyšuje informovanosť o námornej situácii, investícií do špičkových námorných technológií, posilnenia ochrany kritickej infraštruktúry a vojenskej mobility, rozšírenia námorných obranných kapacít a posilnenia európskej prítomnosti a partnerstiev vo svete.

6.1. Posilnenie spolupráce pobrežnej a námornej stráže EÚ a bezpečnosti námorných hraníc

Komisia bude ďalej podporovať spoluprácu pobrežnej stráže rozšírením úspešných modelov, ako je Európske fórum činností pobrežnej stráže a Fórum funkcií pobrežnej stráže Stredozemného mora, na oblasti, ako je Čierne more. Investície sa zamerajú na **pilotnú európsku flotilu bezpilotných lietadiel (UxV)**, ktorá bude integrovať umelú inteligenciu a pokročilé senzory na monitorovanie námornej dopravy v reálnom čase a ktorú podporia agentúry Frontex, EMSA a EFCA. Zlepšuje sa tým detekcia a reakcia, dopĺňajú sa iniciatívy NATO a chráni sa kritická infraštruktúra ponoriek. Investíciami do budovania kapacít a odbornej prípravy sa posilní spolupráca pobrežnej stráže a medzi agentúrami v celej EÚ.

6.2. Pokrokové technológie pre bezpečnosť a obranu

EÚ využije nástroje ako Európsky obranný fond, PESCO, EDA a navrhované²⁹ nástroje SAFE a EDIP na modernizáciu námorných síl a súvisiacich infraštruktúr vrátane komunikačných a sieťových kapacít, senzorov, výskumu a vývoja technológií a spoločného obstarávania prostriedkov na spravodajstvo, sledovanie a prieskum, ako aj na zriadenie regionálnych centier na zlučovanie informácií od roku 2025. EIB je odhodlaná pomôcť pri podpore priemyslu, a to aj prostredníctvom podpory námorných technológií a mobilizácie súkromného kapitálu pre inovácie zamerané na bezpečnosť.

V rámci **novej európskej iniciatívy na zvýšenie informovanosti o námornej situácii** (vrátane spomínanej navrhovanej pilotnej európskej bezpilotnej flotily) sa spoja senzory, bezpilotné systémy a hliadkovacie lietadlá do integrovanej siete dohľadu. Lepšia informovanosť o námornej situácii je nevyhnutná na riešenie hrozieb a podporu reakcií na núdzové situácie. Nedávne incidenty, ktoré ovplyvnili kritickú námornú infraštruktúru, zdôrazňujú potrebu bezproblémovej spolupráce na základe regionálneho prístupu pre každú morskú oblasť.

²⁸ [Oznámenie o ProtectEU: Európska stratégia vnútornej bezpečnosti.](#)

²⁹ V čase prijatia tohto oznámenia sa čakalo na prijatie návrhov.

Komisia aktívne podporuje všetky príslušné vnútroštátne a únijné námorné orgány a agentúry, aby sa pripojili k spoločnému prostrediu na výmenu informácií (CISE), a to na základe prístupu založeného na morských oblastiach s cieľom posilniť regionálnu integráciu. Komisia si uvedomuje vyvíjajúcu sa povahu námorných hrozieb, a preto sa zaviazala umožniť výmenu utajovaných informácií v rámci prostredia CISE a podporovať jeho prepojenie s rámcom na výmenu informácií, ktorý prevádzkuje agentúra Frontex, najmä so systémom EUROSUR, ako aj jeho interoperabilitu so sieťou námorného dozoru (MARSUR), ktorá uľahčuje bezpečnú komunikáciu medzi námornými silami členských štátov. Posilní sa tak civilno-vojenské prepojenie, zlepši sa spoločná situačná informovanosť a umožní sa rýchlejšia a koordinovaná reakcia na hrozby v celej námornej oblasti. Komisia bude podporovať úsilie súvisiace s informovanosťou o námornej situácii, aby sa dosiahol pokrok smerom k rozpoznanému námornému obrazu z vesmíru na morské dno takmer v reálnom čase, ktorý by sa mohol poskytovať organizácii NATO.

6.3. Ochrana kritickej námornej infraštruktúry

Okrem dohľadu bude kľúčovou oblasťou, na ktorú je potrebné sa zamerať, kybernetická bezpečnosť a odolnosť systémov IT. Vzhľadom na to, že 99 % celosvetových tokov údajov závisí od podmorských káblov, bude zabezpečenie digitálnej infraštruktúry proti kybernetickým hrozbám nevyhnutné, najmä v regióne Baltského mora, kde je bezpečnosť kritickej infraštruktúry ohrozená ešte viac.

Ústrednou zložkou tu je implementácia Akčného plánu EÚ na zaistenie bezpečnosti káblov³⁰ v súčinnosti s pripravovanou stratégiou pre námorný priemysel, ktorou sa posilnia mechanizmy dohľadu, zastrašenia a reakcie. Bezpečnosti námornej a podmorskej infraštruktúry by prospeli silnejšie kapacity na odhaľovanie hrozieb a jednotnejší situačný prehľad v reálnom čase pre jednotlivé morské oblasti. Komisia podporuje zriadenie dobrovoľných regionálnych káblových centier pre jednotlivé morské oblasti, ktoré by tvorili integrovaný mechanizmus dohľadu, v rámci ktorého by sa členské štáty dohodli na spolupráci na posilnenom odhaľovaní na regionálnej úrovni. Z tohto hľadiska je baltsko-severské memorandum o porozumení týkajúce sa ochrany kritickej podmorskej infraštruktúry v Baltskom mori sľubnou cestou k posilneniu regionálnej spolupráce v oblasti bezpečnosti kritickej infraštruktúry v Baltskom mori.

Nevybuchnutá munícia vo vodách EÚ ohrozuje ekosystémy a infraštruktúru. **V rámci koordinovanej stratégie odstraňovania nevybuchnutej munície, ktorá sa začne v Baltskom a Severnom mori a rozšíri sa do Čierneho mora, sa budú využívať pokročilé technológie detekcie a likvidácie.** Partnerstvami s HELCOM a inými regionálnymi orgánmi sa zlepši vykonávanie.

6.4. Posilnenie námorných operácií EÚ a globálnych partnerstiev

EÚ posilní svoje námorné operácie v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky so zameraním na informovanosť o námornej situácii a ochranu kritickej infraštruktúry. Nepretržitá prítomnosť námorných síl vo vodách EÚ bude mať zásadný význam pre odrádzanie od nezákonných činností.

Arktída je čoraz viac vystavená geopolitickej konkurencii a pre EÚ je životne dôležitá z environmentálneho, hospodárskeho a bezpečnostného hľadiska. Zmena klímy otvára nové

³⁰ [Akčný plán EÚ na zaistenie bezpečnosti káblov.](#)

námorné trasy a zvyšuje riziko konkurenčného boja o zdroje, zhoršovania životného prostredia a hybridných hrozieb pre bezpečnosť EÚ. Ako sa zdôrazňuje v politike EÚ pre Arktídu, Únia je odhodlaná zabezpečiť, aby Arktída zostala regiónom mieru, nízkeho napätia a udržateľnej spolupráce. Budovanie odolnosti v Arktíde je v súlade s prioritami EÚ v oblasti klímy, bezpečnosti a multilaterálnej spolupráce.

EÚ sa bude ďalej usilovať o posilnenie operačnej spolupráce so severskými členskými štátmi a podobne zmýšľajúcimi arktickými štátmi, najmä v oblasti námorného dozoru, pátrania a záchranu a ochrany kritickej námornej infraštruktúry.

Hlavné opatrenia:

- komplexná stratégia týkajúca sa nevybuchnutej munície s cieľom integrovať špičkové technológie detekcie a likvidácie,
- rozvíjať hlbšiu spoluprácu medzi EÚ, jej arktickými členskými štátmi a podobne zmýšľajúcimi arktickými štátmi,
- pilotný program pre európsku flotilu bezpilotných lietadiel (UxV) (pôsobiacu na zemi, pod vodou a vo vesmíre) vybavenú najmodernejšími systémami a technológiami,
- posilnenie spolupráce v rámci strategických a komplexných partnerstiev s partnerskými krajinami v severnej Afrike a na Blízkom východe.

7. Medzinárodná správa oceánov a posilnená diplomacia zameraná na oceány

Európska diplomacia zameraná na oceány, ktorá je pevne zakotvená v úsilí EÚ v oblasti zelenej diplomacie a ktorou sa podporuje plnenie globálnych záväzkov, najmä v kontexte cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, zintenzívni opatrenia na ochranu oceánov, ako aj ochranu a presadzovanie záujmov a hodnôt EÚ v oblasti oceánov a zároveň bude budovať účinné politické, hospodárske, kultúrne a vedecké vzťahy týkajúce sa oceánov s krajinami, národmi a príslušnými organizáciami. **Silnejšie medzinárodné partnerstvá** a podpora multilaterálnej diplomacie a výsledkov sú dôležitejšie ako kedykoľvek predtým. Sú potrebné pre účinnú ochranu a riadenie morských zdrojov, najmä v oblasti rybolovu, kde úsilie o vytvorenie lepších a spravodlivejších rovnakých medzinárodných podmienok **pomôže rybnému hospodárstvu v EÚ aj celosvetovej udržateľnosti**³¹.

7.1. Posilnenie medzinárodnej správy oceánov

EÚ sa zaviazala dodržiavať medzinárodné právo, najmä Dohovor Organizácie Spojených národov o morskom práve, a organizovaním účinnej medzinárodnej správy posilňovať **multilaterálny poriadok založený na pravidlách**, ktorý je prospešný pre všetky krajiny a národy. EÚ využije svoj diplomatický vplyv založený na kumulatívnej výhradnej hospodárskej zóne, veľkom trhu s morskými plodmi a záväzku k udržateľnosti.

³¹ K týmto a ďalším odkazom na EÚ v tejto kapitole pozri závery Rady o medzinárodnej správe oceánov, 15973/22 z 13. decembra 2022.

EÚ si uvedomuje potrebu globálnej spolupráce a bude sa snažiť o to, aby sa správa oceánov dostala do popredia medzinárodných programov, pričom sa zosúladiť medzinárodné právne rámce a podporia sa partnerstvá.

Komisia uprednostní a posilní tieto kľúčové opatrenia:

- **rýchlu ratifikáciu dohody o morskej biodiverzite v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci**³², urýchlenie jej rýchleho nadobudnutia platnosti, podporu jej vykonávania a zabezpečenie udržateľnej správy širého mora.
- **ambicióznou globálnu zmluvu o plastoch** s cieľom obmedziť znečisťovanie oceánov a bude spoľahlivým partnerom a lídrom, ktorý sa zapojí do rokovaní s ostatnými stranami a čo najskôr uzavrie rokovania o tejto zmluve.

EÚ by mala v celom rozsahu využiť aj svoj diplomatický vplyv a schopnosť šíriť osvetu, aby pomohla sprostredkovať dohodu týkajúcu sa vymedzenia troch veľkých **chránených morských oblastí v Južnom oceáne** ako najlepšieho spôsobu ochrany jedinečných a nedotknutých morských ekosystémov a biodiverzity Antarktídy. Okrem toho bude EÚ podporovať ochranu 30 % širého mora do roku 2030. EÚ transponuje dohodu o morskej biodiverzite v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci do práva EÚ³³ s cieľom zabezpečiť jej dodržiavanie.

Komisia naďalej podporuje svoj **postoj k hlbokomorskej ťažbe založený na opatrnosti** a zdôrazňuje potrebu ďalšieho výskumu jej potenciálnych environmentálnych a sociálno-ekonomických vplyvov a vplyvov na biodiverzitu. Kým nebudú k dispozícii dostatočné vedecké dôkazy, ktorými by sa potvrdilo, že hlbokomorská ťažba nepredstavuje hrozbu pre morské ekosystémy, Komisia žiada o preventívne pozastavenie a vyzýva Radu, aby tento prístup potvrdila. Komisia bude v Medzinárodnom orgáne pre morské dno (ISA) presadzovať prístup založený na pravidlách.

Komisia sa zaviazala dodržiavať zásadu predbežnej opatrnosti a potrebu zabezpečiť primeraný vedecký základ na odôvodnenie takýchto činností a primerané zváženie súvisiacich rizík a vplyvov pred pokrokom v oblasti nových technológií, ktoré zasahujú do morského prostredia s cieľom zmierniť zmenu klímy, ako sú **morské geoinžinierstvo** a technológie odstraňovania oxidu uhličitého³⁴.

EÚ sa zasadzuje za vytvorenie **Medzinárodnej platformy pre udržateľnosť oceánov**, ktorej cieľom bude posilniť prepojenie vedy a politiky³⁵. Touto platformou sa bude podporovať rozhodovanie založené na faktoch, budú sa posilňovať globálne poznatky a pochopenie oceánskych systémov s cieľom umožniť účinnejšiu ochranu a udržateľné riadenie. Komisia podporuje aj iniciatívy na zintenzívnenie vedeckej spolupráce, ako je napríklad **Transatlantická aliancia pre oceánsky výskum a inováciu (AAORIA)**.

Komisia okrem toho vykoná tieto opatrenia:

³² [Morská biodiverzita v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci](#).

³³ Porovnaj návrh smernice o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biologickej diverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci [COM(2025) 173 final z 24.4.2025].

³⁴ Spoločné oznámenie o programe EÚ pre medzinárodnú správu oceánov [\[JOIN\(2022\) 28 final\]](#).

³⁵ Pozri poznámku pod čiarou č. 31.

- **Komisia** v súčasnosti skúma, ako zlepšiť **udržateľnosť dovážaných produktov rybolovu a akvakultúry** v rámci režimu autonómnych colných kvót.
- **S cieľom znížiť náhodný úlovok morských korytnačiek** v roku 2026 má Komisia v úmysle prijať špecifikácie týkajúce sa zariadenia na vypúšťanie korytnačiek, ktoré má používať flotila EÚ pri love tropických kreviet v západnom Atlantiku a Indickom oceáne. Komisia posúdi účinnosť týchto nových špecifikácií predtým, ako sa zväžia ďalšie kroky na vnútornej alebo medzinárodnej úrovni.
- Okrem toho sa Komisia bude usilovať o **ratifikáciu a úplné vykonávanie medzinárodných nástrojov**, ako je dohoda WTO o subvenciách v odvetví rybolovu o zákaze škodlivých dotácií, dohovory MOP týkajúce sa námorníkov a rybárov a normy bezpečnosti rybárskych plavidiel stanovené Medzinárodnou námornou organizáciou (IMO).
- V oblasti rybolovu Komisia zintenzívni úsilie o **riešenie problémov súvisiacich s „lacnými vlajkami“**, pričom zabezpečí transparentnosť vlastníckych štruktúr rybárskych plavidiel s cieľom vyvolať zodpovednosť voči osobám zodpovedným za nezákonné praktiky v námornom odvetví vrátane rybolovu a environmentálnom riadení. Bude vychádzať z výsledkov prebiehajúcej štúdie.
- EÚ aktívne vedie **regionálne organizácie pre riadenie rybného hospodárstva (RFMO)** a zasadzuje sa za **dodržiavanie vysokých noriem** udržateľnosti pri riadení rybného hospodárstva, najmä v boji proti NNN rybolovu.
- Komisia navrhne **novú generáciu dohôd o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva**, ktoré budú v súlade so širšími regionálnymi stratégiami a prioritami EÚ, najmä pre Afriku a indicko-tichomorský región, s cieľom prispieť ku koherentnému prístupu EÚ k udržateľnému rybárstvu a správe oceánov.
- Európsky parlament a Rada dosiahli predbežnú politickú dohodu o zmene nariadenia 1026/2012, ktoré navrhla Komisia a ktorého cieľom je riešiť **neudržateľné rybolovné postupy**. Odráža záväzok EÚ podporovať spoluprácu pri riadení spoločných zásob s tretími krajinami a zároveň využívať svoju trhovú silu na podporu udržateľného rybolovu.

EÚ pôjde naďalej príkladom prostredníctvom svojho **prístupu nulovej tolerancie k nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu (NNN)**³⁶ založeného na dialógu s tretími krajinami a kartovom systéme NNN rybolovu. Využije najmä systém osvedčovania úlovkov EÚ (CATCH), ktorého cieľom je chrániť trh EÚ pred produktmi NNN rybolovu.

Digitalizácia systému CATCH (IT CATCH) je vlajkovou loďou EÚ v celosvetovom boji proti NNN rybolovu, ktorá bude povinná od januára 2026. V dôsledku toho členské štáty EÚ posilnia a zosúladia svoje dovozné kontroly a opatrenia na zabezpečenie zákonnosti produktov rybolovu uvádzaných na európsky trh. Osobitná pozornosť by sa mala venovať najvzdialenejším regiónom, ktoré sú vystavené nekalej súťaži a nezákonnému rybolovu zo susedných tretích krajín.

³⁶ Pozri poznámku pod čiarou č. 31.

EÚ sa bude naďalej usilovať o ratifikáciu a vykonávanie Dohody o opatreniach prístavných štátov a podporovať vykonávanie svojich **aktualizovaných pravidiel kontroly rybolovu** na celosvetovej úrovni³⁷.

Komisia v roku 2026 pripraví **oznámenie o novom strategickom prístupe k vonkajšej činnosti EÚ v oblasti rybolovu**, v ktorom načrtne **toto úsilie EÚ**. Cieľom tohto prístupu bude odstrániť nedostatky v celosvetovom riadení rybolovu a posilniť záväzok EÚ k udržateľnému riadeniu oceánov.

7.2. Strategická diplomacia zameraná na oceány vhodná na daný účel

EÚ je hlavným diplomatickým aktérom, pokiaľ ide o oceány, a zastupuje záujmy Únie a jej členských štátov. Zabezpečenie udržateľnej správy oceánskych zdrojov, najmä rybolovu, si bude vyžadovať posilnenú spoluprácu medzi EÚ, tretími krajinami a globálnymi aktérmi. Sieť bilaterálnych záväzkov a strategických iniciatív EÚ s partnermi v regiónoch, ako je Stredozemné a Čierne more, Arktída, Afrika a indicko-tichomorský región, pomôže pri presadzovaní správy oceánov a udržateľného modrého hospodárskeho rozvoja na celom svete. Zapojenie sa do diplomacie v oblasti klímy na celosvetovej úrovni je nevyhnutné pre obnovu zdravia oceánov. Najmä malé ostrovné rozvojové štáty sú blízkymi spojencami pri rokovaníach v rámci procesu COP, keďže sú takisto priamo ovplyvnené dôsledkami zmeny klímy.

Komisia navrhne tieto prioritné opatrenia:

- **Komisia prijme prístup založený na morskej scenérii** s cieľom zabezpečiť účinný vplyv a synergiu pri presadzovaní udržateľnej správy oceánov, ich ochrany a udržateľného hospodárskeho rozvoja v partnerských krajinách. Určí kľúčové oblasti, ktoré treba chrániť, zmapuje zainteresované strany a plne zohľadní činnosti, ktoré ich ovplyvňujú, a bude sa zaoberať interakciami v rámci celého systému.
- Cieľom Komisie bude takisto potvrdiť svoj záväzok voči **partnerstvu Afriky a EÚ** opätovným potvrdením našej spolupráce v oblasti udržateľného modrého hospodárstva, ktoré je dôležitým prínosom pre hospodárstvo, potravinovú a výživovú bezpečnosť a udržateľný rozvoj oboch kontinentov.

EÚ využije svoje diplomatické kanály na presadenie otázok týkajúcich sa oceánov v rámci medzinárodných politických programov vrátane G7 a G20. EÚ opätovne zdôrazňuje svoj silný záväzok v každoročnom dialógu o oceánoch a klíme, ktorý jej uložila Konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, s cieľom pokročiť v otázkach oceánov a klímy v rámci UNFCCC aj Parížskej dohody, a to aj vzhľadom na novú generáciu NDC a ďalšie globálne hodnotenie.

Európska diplomacia zameraná na oceány bude podporovať dodržiavanie **medzinárodných noriem správ** týkajúcich sa riadenia rybárstva a zároveň pomáhať rozvojovým krajinám pri ratifikácii a vykonávaní kľúčových medzinárodných dohôd, ochrane biodiverzity, registrácii rybárskych plavidiel a plnení cieľov udržateľného rozvoja, najmä cieľa 14. EÚ bude naďalej podporovať udržateľný sociálno-ekonomický rast partnerských krajín prostredníctvom stratégií, ako je Global Gateway, a zabezpečovať, aby rybolov, akvakultúra a iné činnosti súvisiace s oceánmi prispievali k udržateľnému rozvoju a budovaniu kapacít na celom svete.

³⁷ Pozri poznámku pod čiarou č. 31.

Na podporu cieľov EÚ v rámci oceánskeho paktu a s podporou skupiny EIB sa stratégia Global Gateway využíva na podporu cielených investícií v partnerských krajinách zameraných na správu oceánov, udržateľné modré hospodárstvo a opatrenia v oblasti klímy. Patria medzi ne vlnkové projekty, ako je podpora koridorov ekologickej lodnej dopravy na posilnenie dekarbonizácie námornej dopravy a iniciatíva na premenu prílevu morských rias *sargassum* na príležitosť pre obehové inovácie a udržateľný rast v pobrežných komunitách.

EÚ a jej členské štáty sú nielen najväčším darcom na svete, ale aj najväčším globálnym darcom pre šire more. EÚ víta pokrok, ktorý sa dosiahol v rámci Konferencie zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite pri mobilizácii finančných prostriedkov potrebných na ochranu biodiverzity, na dosiahnutie akčných cieľov Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu a na odstránenie medzery vo financovaní biodiverzity vrátane oceánov na celom svete.

Hlavné opatrenia:

- oznámenie o strategickom prístupe k vonkajšej činnosti EÚ v oblasti rybolovu vrátane novej generácie dohôd o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva,
- prijatie a nadobudnutie účinnosti zmeny nariadenia 1026/2012 o určitých opatreniach na účely zachovania populácií rýb vo vzťahu ku krajinám, ktoré umožňujú neudržateľný rybolov,
- urýchlenná ratifikácia a vykonávanie dohody OSN o širom mori a podpora jej vykonávania v rozvojových krajinách prostredníctvom príspevku na globálny program pre oceány vo výške 40 miliónov EUR,
- nadobudnutie platnosti a vykonávanie prvej fázy dohody WTO o zákaze škodlivých rybolovných dotácií a ukončenie rokovaní z druhej fázy o zostávajúcich dodatočných pravidlách na reguláciu dotácií, ktorými sa stimuluje nadmerný rybolov a nadmerná kapacita,
- povinné používanie digitalizovaného systému EÚ na osvedčovanie úlovkov IT CATCH od januára 2026 na doplnenie kartového systému EÚ v záujme účinnejšieho boja proti NNN rybolovu,
- pilotná prevádzka medzinárodnej platformy pre udržateľnosť oceánov,
- boj za chránené zóny v Južnom oceáne.

8. Ďalšie kroky

Vzhľadom na trojitú planetárnu krízu, ktorú predstavuje zrýchľujúca sa zmena klímy, strata biodiverzity, znečistenie, ako aj geopolitické napätie, musí EÚ konať rozhodne, aby ochránila náš oceán a svoju námornú budúcnosť. Mobilizovaním celého spektra nástrojov a partnerstiev, ktoré má k dispozícii, môže EÚ ísť príkladom pri vytváraní odolnejšieho a bezpečného oceánskeho priestoru, ktorý sa využíva udržateľne.

V oceánskom pakte sa načrtáva strategická a koordinovaná reakcia. Spájajú sa v ňom reformy správy, inovácie, investície a medzinárodná diplomacia v rámci jednotnej vízie pre zdravie, udržateľnosť a prosperitu oceánov.

Tento pakt nie je len plánom, je výzvou k činnosti a zodpovednosti. Spoločne zabezpečíme úlohu oceánu ako klimatického regulátora Zeme a spojenca v boji proti zmene klímy, jeho biodiverzitu a biotopy ako bohatstvo našej planéty, ekonomický motor a spoločné dedičstvo pre budúce generácie.

Komisia bude spolupracovať s ostatnými inštitúciami EÚ, členskými štátmi, zainteresovanými stranami a medzinárodnými partnermi s cieľom dosiahnuť konkrétne výsledky.

Príloha: Ciele týkajúce sa oceánov v právnych predpisoch a politike EÚ³⁸

Cieľ	Závazný/ ašpirácia	Zdroj
Dobrá environmentálna stav morských vôd do roku 2020. Členské štáty musia prijať národné morské stratégie na dosiahnutie alebo udržanie dobrého environmentálneho stavu. Zaviesť ekosystémový prístup ako záväznú zásadu riadenia morského prostredia EÚ.	Závazný	Rámcová smernica o morskej stratégii
Zabezpečiť ochranu morských biologických zdrojov a riadenie druhov rybolovov, ktoré sa na ne zameriavajú. Maximálny udržateľný výnos (MSY) pre všetky populácie rýb do roku 2020.	Závazný	Nariadenie o spoločnej rybárskej politike
30 % morí EÚ chránených do roku 2030, z toho 10 % by malo byť prísne chránených.	Ašpirácia	Stratégia biodiverzity
Podporiť stratégiu biodiverzity snahou prispieť k dosiahnutiu a udržaniu populácií rýb na udržateľnej úrovni, znížiť vplyv rybolovu na morské dno a minimalizovať vplyv rybolovu na citlivé druhy postupným ukončením rybolovu pri dne v chránených morských oblastiach do roku 2030, zlepšením selektivity, ochranou citlivých druhov, podporou odvetvia rybolovu a posilnením výskumu, vykonávania, správy a zapojenia zainteresovaných strán.	Ašpirácia	Akčný plán EÚ: Ochrana a obnova morských ekosystémov pre udržateľný a odolný rybolov
Do roku 2030 sa musí obnoviť aspoň 20 % morských oblastí EÚ a do roku 2050 všetky ekosystémy, ktoré potrebujú obnovu. Členské štáty predložia národné plány obnovy do polovice roka 2026.	Závazný	Nariadenie o obnove prírody
Inštalácia ~111 GW kapacity na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov na mori do roku 2030 a ~317 GW do roku 2050, z toho 100 MW kapacity na výrobu energie z oceánov do roku 2027 a 1 GW do začiatku 30. rokov 21. storočia.	Ašpirácia	Oznámenie s názvom Plnenie ambícií EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori
Členské štáty uzavrú nezáväznú dohodu o spolupráci na cieľoch v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov energie na mori, ktoré sa majú zaviesť v každej morskej oblasti do roku 2050.	Závazný	Nariadenie o TEN-E
88 GW kapacita na výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori do roku 2030 a 360 GW do roku 2050	Ašpirácia	
Celkový cieľ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov vo výške najmenej 42,5 % do roku 2030 (nezáväzný cieľ 45 %). Členské štáty zverejnia informácie o plánovaných tendroch a o tom, aké objemy energie z obnoviteľných zdrojov na mori plánujú dosiahnuť.	Závazný	RED III
Opatrenia na podporu dosiahnutia klimatickej neutrality do roku 2050 – integrácia energetickej transformácie	Ašpirácia	Oznámenie o energetickej

³⁸

Zoznam môže byť doplnený.

v rybolove a akvakultúre, zníženie emisií skleníkových plynov, zvýšenie udržateľnosti a energetickej účinnosti, zosúladienie s cieľmi v oblasti biodiverzity a znečistenia, rozvoj zručností a kariéry, investície do výskumu a inovácií a podpora medzinárodnej spolupráce.		transformácii odvetvia rybolovu a akvakultúry EÚ
Klimatická neutralita v EÚ do roku 2050, strednodobý cieľ znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990.	Záväzný	Európsky právny predpis v oblasti klímy
Ciele pre zavedenie pobrežného zásobovania elektrickou energiou pre väčšie námorné kontajnerové a osobné lode v námorných prístavoch a pre plavidlá vnútrozemskej vodnej dopravy.	Záväzný	AFIR
Maximálne limity pre ročnú priemernú intenzitu skleníkových plynov z energie spotrebovanej loďami s hrubou priestornosťou nad 5 000 ton, ktoré zastavujú v európskych prístavoch, bez ohľadu na vlajku – zníženie o 2 % do roku 2025 a zníženie o 80 % do roku 2050. Osobné a kontajnerové lode majú od 1. januára 2030 v prístavoch, na ktoré sa vzťahuje článok 9 nariadenia AFIR a od 1. januára 2035 vo všetkých prístavoch EÚ, ktoré rozvíjajú kapacitu pobrežného zásobovania elektrickou energiou.	Záväzný	Nariadenie EÚ o palivách v námornej doprave
Recyklačné zariadenia zabezpečia, aby sa pri recyklácii lodí zabránilo vypúšťaniu nebezpečných látok do mora a aby sa s odpadom riadne nakladalo. Vyžaduje zoznam nebezpečných materiálov na riadenie látok, ktoré by mohli poškodiť morské prostredie, a vytvorenie európskeho zoznamu zariadení na recykláciu lodí	Záväzný	Nariadenie o recyklácii lodí
Zákaz niektorých jednorazových plastových výrobkov, napr. slamiek a príborov. Zbierať 77 % plastových fliaš do roku 2025 a 90 % do roku 2029.	Záväzný	Smernica o jednorazových plastoch
Kvantitatívne zníženie spotreby niektorých jednorazových plastových výrobkov členskými štátmi do roku 2026 v porovnaní s rokom 2022.	Ašpirácia	
Do roku 2030 by EÚ mala znížiť množstvo plastového odpadu v mori o 50 % a mikroplastov o 30 % a znížiť straty živín, používanie a riziko chemických pesticídov, používanie nebezpečnejších chemických pesticídov a predaj antimikrobiálnych látok pre hospodárske zvieratá a v akvakultúre o 50 %.	Ašpirácia	Akčný plán nulového znečistenia
Členské štáty vytvoria sústavu chránených území Natura 2000 s cieľom zabezpečiť, aby sa najcennejšie typy prírodných biotopov a biotopy druhov v celej EÚ zachovali alebo prípadne obnovili na priaznivej úrovni ochrany.	Záväzný	Smernica o vtáctve
		Smernice o biotopoch
Členské štáty využívajú svoje plány manažmentu povodí a programy opatrení na ochranu a v prípade potreby obnovu vodných útvarov, aby sa dosiahol dobrý	Záväzný	Rámcová smernica o vode

stav a zabránilo sa zhoršeniu (dobrý chemický a ekologický stav)		
Členské štáty znížia znečistenie vody spôsobené dusičnanmi používanými v poľnohospodárstve určením zón ohrozených dusičnanmi, monitorovaním koncentrácií dusičnanov vo vodných útvaroch a zavedením kódexov vhodných postupov v poľnohospodárstve	Záväzný	Smernica o dusičnancoch
Členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby sa lodné palivá nepoužívali v ich pobrežných vodách, výhradných hospodárskych zónach a zónach kontroly znečistenia mimo kontrolných oblastí emisií Baltského a Severného mora, ak hmotnostný obsah síry v týchto palivách presahuje 0,50 %, a v rámci kontrolných oblastí emisií, ak hmotnostný obsah síry v týchto palivách presahuje 0,10 %.	Záväzný	Smernica o síre
Členské štáty sú povinné monitorovať a hodnotiť vodu na kúpanie.	Záväzný	Smernica o vode určenej na kúpanie
Dosahovanie cieľov SRP prispievaním k efektívnemu a transparentnému trhu prostredníctvom regulácie profesijných organizácií, obchodných noriem, informácií pre spotrebiteľov, pravidiel hospodárskej súťaže a získavania informácií o trhu	Záväzný	Nariadenie o spoločnej organizácii trhov s produktmi rybolovu a akvakultúry
Členské štáty musia predchádzať nepriaznivým vplyvom introdukcie a šírenia, úmyselného aj neúmyselného, invázných nepôvodných druhov na biodiverzitu v rámci Únie a minimalizovať a zmiernovať tieto vplyvy.	Záväzný	Nariadenie o invázných nepôvodných druhoch
Misia EÚ „Obnoviť naše vody a oceány“ s cieľom do roku 2030 je zameraná na ochranu a obnovu zdravia našich oceánov a vôd prostredníctvom výskumu a inovácií, zapojenia občanov a investícií do modrých technológií. Nový prístup misie bude zameraný na oceány a vody ako celok a bude zohrávať kľúčovú úlohu pri dosahovaní klimatickej neutrality a obnove prírody.	Ašpirácia	Misia EÚ „Obnoviť naše vody a oceány“